06.03.2025. 12:55
Pogledano: 981 puta

Kostimirana šetnja bosanskohercegovačkom prošlošću

Dugogodišnjie iskustvo u poučavanju historije pokazuje da je klasičan metod prevaziđen, neefikasan i djeci nezanimljiv, zbog čega nevoljko i teško usvajaju nastavne sadržaje.

PEDAGOŠKA UVJERENJA

Biti nastavnik jedna je od najvažnijih profesija u svakom društvu. Oduvjek sam smatrala da je u nastavnom procesu ključna uloga nastavnika i da od njegove stručnosti i otvorenosti za nove ideje u

unapređenju nastave, uveliko ovisi kvalitet nastavnog procesa. Najveća prijetnja našem radu je opuštenost, stvorena navika i letargija u kontekstu potrebe za stručnim usavršavanjem. Mišljenja sam da dobro obrazovanje ovisi primarno od nastavnika i da nastavnici trebaju kontinuirano da se zalažu za vlastiti razvoj potrebnih kompetencija koje će im pomoći u razvoju učeničkih kompetencija. To podrazumjeva stalnu edukaciju, odnosno cjeloživotno učenje. Također, nastavniku je potrebna inspiracija. Za veći angažman u nastavi inspirišu me sami učenici, čije ideje pažljivo slušam i razmatram te prihvatam ili uz obrazloženje objašnjavam zašto se njihova ideja ne

može realizovati. Vjerujem da svako dijete uz moju pomoć može pokazati svoj puni potencijal i da ću ja svoju izuzetno odgovornu ulogu prosvjetnog radnika uspješno ostvariti, samo ako sa njima dobro sarađujem. Sarađivati u ovom kontekstu ne znači da samo slušam prijedloge učenika, mada je i to veoma važno, već sarađivati znači prihvatanje prijedloga učenika. Ukoliko ne volimo svoju profesiju i svoje učenike, ne cijenimo i uvažavamo i njihova mišljenja, mi zaslijepljeno gledamo samo u njihove nesavršenosti, jasno vidimo ono što djetetu nedostaje, a ne ono što dijete ima i što ga čini
posebnim. Iz tog razloga u radu sa djecom težim tome da kod svakog djeteta probudim želju za učenjem i radost saznavanja. Zato je temeljno polazište u mom radu pozitivno pedagoško vođenje a moj moto „motivisan učenik je uspješan učenik“. Do svakog djeteta je potrebno doći, izgraditi mu samopouzdanje a u tome mi od koristi budu upravo motivacione tehnike učenja. Kada učenik dobije motivaciju slijede i bolji rezultati. Cilj mi je zapravo inovacijama u odgojno-obrazovnom procesu poboljšati motivaciju učenika za učenjem, uvažavajući svakog pojedinca i potrebe društva u cjelini. Dugogodišnjie iskustvo u poučavanju historije pokazuje da je klasičan metod prevaziđen, neefikasan i djeci nezanimljiv, zbog čega nevoljko i teško usvajaju nastavne sadržaje. U nastavi historije uče se ponajviše činjenice, naglasak je na razvoju kognitivnih sposobnosti, dok bi primjena praktičnih metoda u nastavi omogućila učenikov cjelovit razvoj, ne samo kognitivni, već i afektivni i psihomotorni. Zbog toga u svom radu sve više primjenjujem praktične radove koji će potaknuti učenike na veću zainteresiranost za historijske I geografske sadržaje, ali i
lakše učenje nastavnog gradiva i bolje razumijevanje činjenica. Različitim pristupima i kvalitetnim metodama u nastavi historije I geografije potiče se i motivira učenik na učenje i rad, a ujedno se i predmeti čine zanimljivijim i intrigantnijim, te se razvija kritičko mišljenje učenika. Zato sam odlučila da izučavanje bosanskohercegovačke historije, njene kulturne baštine učinimo na jedan poseban i neobičan način.

Tako je nastao projekta pod nazivom „Kostimirana šetnja bosanskohercegovačkom prošlošću“ u čijoj su realizacji učestvovali učenici VII i IX razreda. Suština projekta odnosi se
na istraživanje i predstavljanje bosanskohercegovačke historije na način da učenici svojim izlaganjem i kreativnim kostimima koje su sami izrađivali podsjete nas na različite historijske epohe. U okviru projekta straživali smo način života i kako su se odijevali ljudi u određenim historijskim epohama, predmete iz njihovog svakodnevnog života, teritorijalni prostor koji su naseljavali, pismo kojim su pisali itd, dakle u svemu što nastaje prepoznajemo duh vremena, dio kulture i civilizacije. Cilj nam je bio da na ovaj način istaknemo korelaciju između predmeta: historija, geografija, bosanski jezik I književnost i likovne kulture.

Učenici se na ovaj način upoznavaju s kulturnom i prirodnom baštinom, vrijednostima i civilizacijskim dostignućima što služe konkretizaciji i obogaćivanju nastavnih sadržaja. Nastava realizovana na način gdje učenik nije samo pasivni posmatrač nego sudionik koji radom na izvršenju određenog zadatka ili više zadataka pridonosi svom kognitivnom, afektivnom i motoričkom razvoju.

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA

Budući da je obrazovni sistem u BiH potrebno modernizovati, važno je uložiti napor kako bi se obezbjedio kvalitetniji pristup promjenama. Svjedoci smo da učenici sve teže usvajaju nastavne sadržaje, da nisu dovoljno koncentrisani i motivirani za izvršavanje školskih zadataka i da općenito nisu zainteresovani za stereotipna predavanja. Istražujući kako ih prije svega zainteresovati, kako da

sadržaje lakše približim učenicima, i kako da uče smisleno, uvijek sam se trudila da uvedem nove nastavne prakse u cilju poticanja kreativnosti učenika. Dugogodišnjie iskustvo u poučavanju historije i geografije pokazuje da je klasičan metod prevaziđen, neefikasan i djeci nezanimljiv, zbog čega nevoljko i teško usvajaju nastavne sadržaje. U nastavi historije i geografije uče se ponajviše činjenice, naglasak je na razvoju kognitivnih sposobnosti, dok bi primjena praktičnih metoda u nastavi omogućila učenikov cjelovit razvoj, ne samo kognitivni, već i afektivni i psihomotorni. Zbog toga u svom radu sve više primjenjujem praktične radove koji će potaknuti učenike na veću zainteresiranost za historijske I geografske sadržaje, ali i lakše učenje nastavnog gradiva i bolje razumijevanje činjenica. Različitim pristupima i kvalitetnim metodama u nastavi historije i geografije potiče se i motivira učenik na učenje i rad, a ujedno se i predmet čini zanimljivijim i intrigantnijim, te se razvija kritičko mišljenje učenika. Zato sam odlučila da izučavanje bosanskohercegovačke historije, njene kulturne baštine učinimo na jedan poseban i neobičan način.

Tako je nastao projekta pod nazivom „Kostimirana šetnja bosanskohercegovačkom prošlošću“ u čijoj su realizacji učestvovali učenici VII i IX razreda. Suština projekta odnosi se na istraživanje i predstavljanje bosanskohercegovačke historije na način da učenici svojim izlaganjem i kreativnim kostimima koje su sami izrađivali podsjete nas na različite historijske epohe. U okviru projekta istraživali smo način života i kako su se odijevali ljudi u određenim historijskim epohama, predmete iz njihovog svakodnevnog života, teritorijalni prostor koji su naseljavali, pismo kojim su pisali itd, dakle u svemu što nastaje prepoznajemo duh vremena, dio kulture i civilizacije.

Cilj nam je bio da na ovaj način istaknemo korelaciju između predmeta: historija, geografija, bosanski jezik i književnost i likovne kulture. Učenici se na ovaj način upoznavaju s kulturnom i prirodnom baštinom, vrijednostima i civilizacijskim dostignućima što služe konkretizaciji i obogaćivanju nastavnih sadržaja. Nastava

realizovana na način gdje učenik nije samo pasivni posmatrač nego sudionik koji radom na izvršenju određenog zadatka ili više zadataka pridonosi svom kognitivnom, afektivnom i motoričkom razvoju.

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Cilj:

Doprinijeti bržem, lakšem i zabavnijem načinu usvajanja znanja iz nacionalne grupe predmeta, kroz nove inovativne metode poučavanja. Aktivnostima istraživačkog, logičkog i praktičnog karaktera, učenjem, radom, aktivnom komunikacijom i odnosom prema sadržajima učenja upoznati društvene

pojave, njihove promjene i zakonitosti u neposrednom društvenom okruženju, koji će pobuditi interes učenika za izučavanje prošlosti I razvoju kritičkog mišljenja. Takođe, važno je da kroz projekat spoznaju da učenici, bez obzira na uzrast, mogu napraviti značajan korak u realizaciji nastavnog sadržaja.

Specifični ciljevi:

- Razvijati vještinu kritičkog mišljenja, zaključivanja, promatranja i vrednovanja historijskih događaja iz perspektive vremena u kojem su se dogodili
- Veći učenički angažman na časovima
- Brža i bolja interakcija sa nastavnim sadržajima
- Podsicanje kreativnosti, znatiželje i maštovitosti
- Lakši rad sa djecom sa posebnim potrebama
- Razvijati vještinu pisanog priopćavanja historijskih informacija
- Razvijati sposobnost samostalnog učenja

Ishodi:

- Učenici će razumjeti zašto je važan pozitivan stav o svojoj prošlosti
- Učenici će moći uspoređivati prošlost i sadašnjost u odnosu na: oruđa za rad, način života i rada ljudi, teritorijalni prostor koji su naseljavali, običaje, odijevanje, ishranu,... - Učenici će moći uspješno prezentovati stečena znanja
- Učenici će moći objasniti relevantne informacije iz različitih izvora
- Učenici lakše usvajaju znanja iz nacionalne grupe predmeta, kroz nove inovativne ideje
- Prepoznati korelaciju sa drugim nastavnim predmetima i sadržajima
- Učenici će moći prepoznati iz koje historijske epohe potiču kostimi

DETALJAN OPIS REALIZACIJE

Realizacija navedih aktivnosti trajala je cijelu školsku godinu, a nosioci projekta su učenici VII i IX razreda. Unatoč nastojanjima za uspostavu novih oblika radova u nastavi, i pored intenzivnih rasprava o cjelovitom školskom učenju, na nivou konkretne nastavne prakse još uvijek se održao tradicionalni metodički obrazac nastave, koji se većinom zasniva na frontalnom radu i predavačkoj nastavi. U prkos tome što je nastava djelotvornija ukoliko su učenici aktivniji, praktični radovi su relativno slabo
zastupljeni u društvenim grupama predmeta u starijim razredima osnovne škole. Vodeći se starom izrekom: ”Reci mi - zaboravit ću, pokaži mi – zapatit ću, uključi me – razumjet ću”, odlučila sam da nastavu predmeta Geografija radim na drugačiji način. Odlučila sam da radim projektu nastavu, nastavu u obliku manjih tematskih projekata, istraživačku nastavu, problemsku nastavu, nešto što će više zainteresovati moje učenike za samu nastavu i učenje na konkretnom materijalu i primjerima, nastavu koja će se odvijati i na časovima drugih nastavnih predmeta: historija, bosanski jezik i književnost likovna kultura, čak i izvan učionice i šklole. Kako bi se postigli prethodno navedeni ciljevi realizovane su sljedeće aktivnosti:

I KORAK:

Upoznavanje učenika VII-og i IX-og razreda o planiranom projektu pod nazivom „Kostimirana šetnja bosanskohercegovačkom prošlošću“. Kada sam ispričala kako sam zamislila realizaciju navedenog projekta, učenici su rado prihvatili da budu direktni učesnici, nosioci aktivnosti koje su imali priliku predstaviti ostalim učenicima škole kao i široj javnosti. Napominjem da su u projektu učestvovala dva razreda (VII i IX), zbog izučavanja same materije koja je u skladu NPP za te razrede.

II KORAK: FAZE PROJEKTA

1. Određivanje cilja istraživanja i najava projekta
2. Prikupljanje podataka
3. Prezentacija i vrednovanje projekta 1. Određivanje cilja istraživanja i najava projekta Učenicima je prezentovan cilj istraživanja i najava projekta. Suština projekta odnosi se na istraživanje i predstavljanje bosanskohercegovačke historije na način da učenici svojim izlaganjem i kreativnim kostimima koje su sami izrađivali podsjete nas na različite historijske epohe BiH (Iliri,
Rimljani, Slaveni, Srednjovjekovna Bosna,Osmanski period, period Austro-Ugarske, avnojske Jugoslavije –SFRJ, samostalne i nezavisne BiH) Također učenici su upoznati s kriterijima vrednovanja. Učenici su podijeljeni u 8 grupa. Prve četiri grupe su učenici VII razreda, a naredene četiri grupe su učenici IX razreda. Svaka grupa imala je zadatak da o određenoj historijskoj epohi prikupi što više informacija, (Sanela Talović_prilog 01).

I grupa – ILIRI
II grupa – RIMLJANI
III grupa – SLAVENI
IV grupa – SREDNJOVJEKOVNA BOSNA
V grupa – OSMANSKI PERIOD
VI grupa – PERIOD AUSTRO-UGARSKE UPRAVE
VII grupa – KRALJEVIMNA JUGOSLAVIJA
VIII grupa – SFRJ
IX grupa – SUVERENA I NEZAVISNA BOSNA I HERCEGOVINA

2. Prikupljanje podataka

- višemjesečni istraživački rad na izvorima i literaturi
- svaka grupa imala je zadatak istraživati o načinu života i kako su se odijevali ljudi u određenoj historijskoj epohi, predmete koje su koristili u svakodnevnom životu, teritorijalni prostor koji su naseljavali, pismo kojim su pisali itd, dakle u svemu što nastaje prepoznati duh vremena, dio kulture i civilizacije. Cilj nam je bio da na ovaj način istaknemo korelaciju između predmeta: historija,
geografija, bosanski jezik I književnost i likovne kulture.
- učenici – predstavnici grupa redovno su izvještavali o radu i savjetovali se sa nastavnicom.

U ovoj fazi učenici su pravili kreativene kostime u zavisnosti kojoj epohi pripadaju. U tome su im pomagali i roditelji, a dio kostima koje nismo mogli napravti posudili smo iz Amaterskog pozorišta u
Konjicu. Nakon svih prikupljenih podataka krenuli smo realizaciju treće faze projekta.

3.Prezentacija i vrednovanje projekta U ovoj fazi učenici, nosioci projekta predstavili su svoj rad.

Rad se temeljio na samostalnom i
timskom radu učenika. Nakon prikupljenih podataka, učenici upotrebljavaju različita znanja i vještine samostalno dolaze do zaključaka koje će prezentovati ostalim učenicima. Prezentovanje se nije baziralo samo na isčitavanju historijskih podataka, već se kroz performans predstavila kompletna bosanskohercegovačka historija. Kostimografija je bila toliko vjerodostojana i uticala na motivaciju učenika koji su pratili prezentaciju, što sam mogla primjetiti tokom evaluacije.
Projekat je prezentovan učenicima u školi:
- učenicima VI, VII, VIII i IX razreda (Sanela Talović_prilog 03)
- na školskoj priredbi povodom obilježavanja Dana državnosti BiH
III KORAK: UČEŠĆE NA MANITESTACIJI "EVROPSKA NOĆ ISTRAŽIVAČA"
U okviru Manifestacije „Evropska noć istraživača", pod sloganom "Let's STEAM! Stvarajmo nove prilike", učenici naše škole imali su priliku uzeti svoje učeće i predstaviti kreativnu stranu nauke.
Oni su dostojansvenom šetnjom kroz grad predstavili bogatu bosanskohercegovačku historiju, izazvali veliku pažnju sugrađana I medija koji su sve medijski propratili. U kostimima koje su sami pravili, krojili, kombinovali, koji su predstavljali različite historijske epohe, ponosno su nakon šetnje gradom, slikanja sa sugrađanima, otvorili navedenu Manifestaciju. Kostimografija je praćena tekstom
koji su čitali učenici i sve upotpunjeno Recitalima o Bosni.
U ovom segment došla je do izražaja korelacija predmeta, tako da su se uporedo odvijale I radionice koje su sa učenicima realizovale nastavnice historije, likovne kulture, tehničke kulture i bosanskog
jezika I književnosti kroz Recilale o Bosni, (Sanela Talović_prilog 05).
EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI
- Performans o bogatoj bosanskohercegovačkoj historiji koji je prezentovan učenicima od VI-IX razreda
- Prezentovanje na školskoj priredbi, gdje su se sa historijom BiH na poseban i jedinstven način, upoznali i ostali učenici, roditelji, nastavnici i gosti
- Učešće na Manifestaciji „Evropska noć istraživača"
Ovakav način izvođenja nastave, osim što predstavlja prekid monotonosti školske nastave, sa sobom nosi prednosti kako za učenike, tako i za nastavnike.
Sve prethodno navedene aktivnosti omogućile su učenicima da budu aktivni u procesu učenja, da im se da prilika da uče s razumjevanjem, u smislu istraživaja, odvajanja bitnog od nebitnog, razvoju kreativnosti, da upoznaju značaje različitosti koje su obogatile bosanskohercegovačku prošlost.
Također na ovaj način učenici su se osamostalili u učenju, osposobljeni su za samostalno procjenjivanje postignutog uz samokritičnost. Učenici uspješno objedinjuju interdisciplinarnost i korelaciju sadržaja. Primjena praktičnih metoda u nastavi pruža mogućnost za učenikov cjelovit razvoj, ne samo kognitivni, već i afektivni i psihomotorni. Na ovaj način učenici se animiraju za samostalni istraživački rad I na timski rad, međusobno uvažavanje i javni nastup. Znanja i metode koje usvajaju su dugotrajne, a vještine i navike koje steknu primjenjive su u svakodnevnom životu. Veća je motivacija učenika za rad i učenje. Najveća je prednost u zajedničkom timskom radu u kojemu se jača samopoštovanje i samopouzdanje učenika Valja spomenuti, da iako su imali

zahtjevan zadatak učenici su ga doživljavali kao rasterećenje, jer su izašli iz okvira svakodnevnog obrazovanja, koje nažalost često ulazi u kolotečinu iz koje moramo izaći i omogućiti učenicima prostor, širinu da mogu sami istraživati i učiti. Oni to mogu i ne treba ih potcjenjivati u tome.
Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju Ohrabrujem nastavnike da svoje ideje pretoče u djela i da postanu istraživači i entuzijasti kakvi bi nastavnici morali biti. Neka uče od djece, jer oni su dovoljno ljubopitljivi da ukoliko im damo malo prostora i podrške, uzvratiće nam pravim sjernicama i iskrenim putokazima koje treba prihvatit.

Collections

NIN 2018